

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการและความเป็นมาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2484 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล โดยมีรัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยที่รัฐบาลมีนโยบายและโครงการที่จะขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกสู่ภูมิภาค และดำริที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในจังหวัดอุบลราชธานี ในระหว่างนั้นเกิดสงครามอาเชียบุรีพา ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องตัดสินใจเข้าร่วมกับญี่ปุ่นต่อสู้กับฝ่ายพันธมิตรโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงต้องยุติลง จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการทบทวนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง และในปี พ.ศ. 2505 จึงได้มีมติให้จัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงด้านวิศวกรรมศาสตร์และเกษตรศาสตร์ขึ้นที่จังหวัดขอนแก่นและเสนอชื่อสถาบันแห่งนี้เป็นภาษาอังกฤษว่า Khon Kaen Institute of Technology (ชื่อย่อคือ K.I.T) เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีหน่วยราชการใดโดยเฉพาะ ที่จะรวบรวมความรับผิดชอบของการดำเนินการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย รัฐบาลจึงมีมติให้สภาการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบ ในด้านการหาสถานที่ จัดร่างหลักสูตร ตลอดจนการติดต่อขอความร่วมมือช่วยเหลือจากต่างประเทศ และกำหนดชื่อเป็น มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2506 คณะอนุกรรมการได้ตกลงเลือกพื้นที่บ้านสิริฐานเป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย มีเนื้อที่ประมาณ 5,800 ไร่ ห่างจากตัวเมืองขอนแก่น 4 กิโลเมตร (ดูรายละเอียดแผนที่แสดงที่ตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคผนวก ก)

สำหรับช่วงเริ่มต้นของการจัดการศึกษา ในขณะที่มีมหาวิทยาลัยดำเนินการก่อสร้างอาคารสถานที่อยู่นั้น สำนักงานจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นในกรุงเทพฯ ก็เริ่มรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นรุ่นแรกขึ้นในปีการศึกษา 2507 จำนวนทั้งสิ้น 107 คน แบ่งออกเป็นนักศึกษาเกษตรศาสตร์ 49 คน และวิศวกรรมศาสตร์ 58 คน โดยฝากเรียนไว้ที่คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหาวิทยาลัยมหิดลในปัจจุบัน) จนถึงปี พ.ศ. 2508 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็น “มหาวิทยาลัยขอนแก่น” ตามชื่อเมืองที่ตั้ง และได้โอนกิจการจากสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติไปเป็นของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อมาในปีพ.ศ. 2509 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2509 ซึ่งถือเป็นวันสถาปนามหาวิทยาลัย และในปีเดียว

ทดลองและมีกรอบมณฑลกรรม เขียนจุฬารณ คณะเกษตรศาสตร์ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ (เนื้อที่ 70 ไร่) (แผนพัฒนาระยะที่ 8 (2540-2544) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539: 1)

สำหรับตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นรูปพระธาตุพนมประดิษฐานอยู่เหนือขอนแก่น สองข้างเป็นรูปเทวดาอัญเชิญมิ่งขวัญสิริมงคลจากองค์พระธาตุพนม ประทานสู่สถาบันแห่งนี้ ส่วนล่างสุดขององค์พระธาตุเป็นชื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่บนขอนแก่น พื้นหลังสามช่องหมายถึงคุณธรรมของนักศึกษา 3 ประการ คือ

วิทยา คือ ความรู้ดี

จริยา คือ ความประพฤติดี

ปัญญา คือ ความฉลาดเกิดแต่เรียนและคิด

ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่นคือ กัลปพฤกษ์ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Cassia bakchariana* Craib ในวงศ์ Leguminosae (30 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537) สีประจำมหาวิทยาลัย คือ สีอิฐ วันที่ 25 มกราคมของทุกปี ถือเป็นวันสถาปนามหาวิทยาลัยขอนแก่น

การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปัจจุบัน

เนื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการก่อตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาในภูมิภาค โดยมุ่งที่จะผลิตกำลังคนและสร้างองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แนวคิดแรกเริ่มนั้นจึงเป็นเพียงเพื่อจะให้ เป็น “สถาบันเทคนิคขอนแก่น” ซึ่งเน้นการผลิตกำลังด้านเกษตรกรรมและวิศวกรรม เพื่อไปช่วยคลี่คลายปัญหาความแห้งแล้งกันดาร และปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเป็นสำคัญ แต่ต่อมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นควรให้จัดตั้งเป็น “มหาวิทยาลัย” เพื่อรองรับการขยายตัวของศาสตร์สาขาต่างๆ ในอนาคต และให้สอดคล้องกับความหมายของคำว่า “University” ตามแบบอย่างสากล จากเดิมซึ่งจัดตั้งคณะเกษตรศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์เพียงสองคณะต่อมาเมื่อความต้องการกำลังคนในสาขาต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้จัดตั้งคณะ สถาบัน สำนัก และศูนย์ต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จนถึงปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คณะ 1 สถาบัน 2 สำนัก และ 3 ศูนย์ ซึ่งได้แก่ (ดูรายละเอียดใน แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคผนวก ข)

1. คณะเกษตรศาสตร์	13. คณะสัตวแพทยศาสตร์
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์	14. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
3. คณะศึกษาศาสตร์	15. คณะวิทยาการจัดการ
4. คณะพยาบาลศาสตร์	16. คณะศิลปกรรมศาสตร์
5. คณะวิทยาศาสตร์	17. บัณฑิตวิทยาลัย
6. คณะแพทยศาสตร์	18. สำนักวิทยบริการ
7. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	19. สถาบันวิจัยและพัฒนา
8. คณะเทคนิคการแพทย์	20. ศูนย์คอมพิวเตอร์
9. คณะสาธารณสุขศาสตร์	21. ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง
10. คณะทันตแพทยศาสตร์	22. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์
11. คณะเภสัชศาสตร์	23. โครงการสำนักทะเบียนและ
12. คณะเทคโนโลยี	ประมวลผล (ปัจจุบัน คือ
	สำนักทะเบียนและประมวลผล)

นอกจากนี้ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ก็ได้จัดตั้งสำนักงานอธิการบดีขึ้นเป็นส่วนราชการหนึ่งในมหาวิทยาลัย โดยตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 กำหนดให้มีหน้าที่เพื่อให้บริการและควบคุมทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ด้านสวัสดิการ ตลอดจนด้านกิจกรรมและสวัสดิการแก่นักศึกษา ต่อมาในวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2522 สำนักงานอธิการบดีได้รับอนุมัติให้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 7 กอง คือ กองกลาง กองคลัง กองการเจ้าหน้าที่ กองแผนงาน กองบริการการศึกษา กองอาคารและสถานที่ และ กองกิจการนักศึกษา (30 ปีมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537 : 29-30)

ปัจจุบันส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี แบ่งงานของแต่ละกองออกเป็นดังนี้ (แผนพัฒนา ระยะที่ 8 (2540-2544) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539 : 2)

1. กองกลาง แบ่งเป็น 8 งาน คือ งานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์ งานประชุม งานสภาอาจารย์ งานประสานงาน งานรักษาความปลอดภัย งานบริการยานพาหนะ และงานเลขานุการผู้บริหาร
2. กองคลัง แบ่งเป็น 6 งาน คือ งานธุรการ งานการเงินงานบัญชี งานงบประมาณ งานเงินรายได้ และงานพัสดุ
3. กองการเจ้าหน้าที่ แบ่งเป็น 6 งาน คือ งานธุรการ งานบริหาร งานบุคคล งานทะเบียนประวัติ งานฝึกอบรม งานสวัสดิการ และ งานวินัยและนิติการ

4. กองแผนงาน แบ่งเป็น 6 งาน คือ งานธุรการ งานวิเคราะห์แผนและงบประมาณ งานวิจัยสถาบัน งานวางแผนแม่บท งานวิเทศสัมพันธ์ และงานแผนและประเมินผล

5. กองบริการการศึกษา แบ่งเป็น 4 งาน คือ งานธุรการ งานทะเบียนและสถิติดักศึกษา งานพัฒนาหลักสูตรและการสอน และ งานส่งเสริมและพัฒนาทางวิชาการ

6. กองอาคารและสถานที่ แบ่งเป็น 7 งาน คือ งานธุรการ งานก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานประปาและสุขาภิบาล งานไฟฟ้า งานโทรศัพท์ งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล และงานสวนและสิ่งแวดล้อม

7. กองกิจการนักศึกษา แบ่งเป็น 7 งาน คือ งานธุรการ งานกีฬา งานแนะแนวและจัดหา งาน งานบริการและสวัสดิการ งานวินัยนักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษาและงานหอพักนักศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น อดีต-ปัจจุบัน

ภายหลังการก่อตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นในปี พ.ศ. 2505 และได้ดำเนินการรับนักศึกษารุ่นแรกในปีการศึกษา 2507 จำนวนทั้งสิ้น 107 คน แยกเป็น คณะเกษตรศาสตร์ 49 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์ 58 คน ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะที่ 1 หลังจากนั้นมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็เริ่มดำเนินการพัฒนาการศึกษาในส่วนต่างๆเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาระยะต่างๆ ดังนี้ (รายงานประจำปี 2535, 2535: 5-7)

1. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 2 (2510-2514)

ในปี พ.ศ. 2510 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย 3 คณะวิชา คือ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์-อักษรศาสตร์ ซึ่งคณะหลังนี้ในช่วงเวลานั้นจะทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริการทางวิชาการพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษให้แก่สองคณะแรก แต่ยังมีได้มีนักศึกษาภายในคณะเอง

ปี พ.ศ. 2511 ริเริ่มโครงการจัดตั้ง คณะศึกษาศาสตร์ และรับนักศึกษารุ่นแรกในปีการศึกษา 2512 จำนวน 96 คน

ปี พ.ศ. 2513 มีการจัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์ อย่างเป็นทางการ

ปี พ.ศ. 2514 จัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ และรับนักศึกษารุ่นแรก จำนวน 60 คน

2. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 (2515-2519)

ปี พ.ศ. 2515 จัดตั้งคณะแพทยศาสตร์

ปี พ.ศ. 2516 คณะวิทยาศาสตร์-อักษรศาสตร์เปิดรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์

บัณฑิตรุ่นแรก

ปี พ.ศ. 2517 คณะแพทยศาสตร์ รับนักศึกษารุ่นแรกโดยรับจากคณะวิทยาศาสตร์มาศึกษาในชั้นปีที่ 2 จำนวน 16 คน และรับนักศึกษาใหม่มาศึกษาในชั้นปีที่ 1 จำนวน 44 คน

ปี พ.ศ. 2518 เปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในสาขามรณการศึกษาศาสตร์ หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต

3. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (2520-2524)

ปี พ.ศ. 2521 จัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีนักศึกษาแล้วในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

การจัดตั้งคณะเทคนิคการแพทย์และรับนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา 2522 จำนวน 19 คน

การจัดตั้งคณะสาธารณสุขศาสตร์ และรับนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา 2523 จำนวน 30 คน

การจัดตั้ง บัณฑิตวิทยาลัย และเปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาโทรุ่นแรกในปีการศึกษา 2523 จำนวน 14 คน ใน 3 สาขาวิชา คือ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา และวิศวกรรมโครงสร้าง

ปี พ.ศ. 2522 จัดตั้ง คณะทันตแพทยศาสตร์ และรับนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา 2523 จำนวน 30 คน

การจัดตั้ง สำนักวิทยบริการ และ สถาบันวิจัยและพัฒนา

ปี พ.ศ. 2523 จัดตั้ง คณะเภสัชศาสตร์ และรับนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา 2525 จำนวน 30 คน

4. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (2525-2529)

ปี พ.ศ. 2527 จัดตั้งคณะเทคโนโลยีและเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกจำนวน 40 คน

ปี พ.ศ. 2528 จัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์

ปี พ.ศ. 2529 จัดตั้ง คณะสัตวแพทยศาสตร์ และรับนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา 2530 จำนวน 36 คน

5. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (2530-2534)

ปี พ.ศ. 2530 จัดตั้ง วิทยาลัยอุบลราชธานี และเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกในปีการศึกษา 2531 จำนวน 67 คน ใน 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ 38 คน และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล 29 คน

ปี พ.ศ. 2531 จัดตั้งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และรับนักศึกษารุ่นแรกจำนวน 24 คน

ปี พ.ศ. 2532 จัดตั้ง ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง

ปี พ.ศ. 2533 วิทยาลัยอุบลราชธานี ได้แยกเป็นอิสระออกจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2533

6. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (2535-2539)

ปี พ.ศ. 2535 จัดตั้ง คณะวิทยาการจัดการ โดยรับโอนนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จัดตั้ง ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปี พ.ศ. 2535 ดำเนินการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์และ สำนักทะเบียนและประมวลผล ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2537

7. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 (2540-2544)

ปี พ.ศ. 2540 โครงการจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ และ วิทยาลัยหนองคาย

หมายเหตุ : ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในขณะที่ยังดำเนินการวิจัยนี้ (พ.ศ.2537) อยู่ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7

บุคลากร นักศึกษา งบประมาณและสถานที่พักอาศัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. บุคลากร

บุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ (สถิติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537, 2537 : 65-66)

อาจารย์ประจำ หมายความว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่ง ก.ม. กำหนดให้เป็นสายงานวิชาการ (สาย ก) ทำหน้าที่สอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์

ผู้ช่วยวิชาการ หมายความว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัยซึ่ง ก.ม. กำหนดให้เป็นสายงานช่วยเหลือสนับสนุนวิชาการ (สาย ข) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการ สนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย และบริการวิชาการแก่ชุมชน ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งสายงานเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิชาการศึกษา นักวิจัย บรรณารักษ์ นายแพทย์ พยาบาล นักวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ ครู ฯลฯ

ธุรการ หมายความว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัย ซึ่ง ก.ม. กำหนดให้เป็นสายงานธุรการ (สาย ค) ทำหน้าที่ด้านธุรการต่างๆ คอยอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับธุรการ ได้แก่ พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล นักประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ วิศวกร นิติกร ฯลฯ

ลูกจ้างประจำ หมายความว่า บุคลากรที่มหาวิทยาลัยจ้างไว้สำหรับปฏิบัติงานด้านการให้บริการต่างๆ ตลอดจนคอยให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับงานด้านธุรการและด้านวิชาการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย ได้แก่ คนงาน นักการภารโรง คนสวน คนครัว และพนักงานต่างๆ ฯลฯ

ลูกจ้างชั่วคราว หมายความว่า บุคลากรที่มหาวิทยาลัยจ้าง สำหรับปฏิบัติงานด้านบริการต่างๆ ตลอดจนคอยช่วยเหลือด้านธุรการและวิชาการ โดยจำแนกเป็นลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

ในปีการศึกษา 2537 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีจำนวนบุคลากร จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ก ประกอบ)

ตารางที่ ก จำนวนและร้อยละของบุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537
จำแนกตามประเภท

ประเภทบุคลากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาจารย์ประจำ	1,572	22.5
ผู้ช่วยทางวิชาการ	1,031	14.8
ธุรการ	1,443	20.6
ลูกจ้างประจำ	1,948	27.9
ลูกจ้างชั่วคราว	995	14.2
รวม	6,989	100.0

ที่มา : สถิติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

2. นักศึกษา

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2537 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2536 แล้ว มีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งที่เป็นนักศึกษาใหม่ นักศึกษาทั้งหมด และผู้สำเร็จการศึกษา ทุกกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นดังนี้ (ดูตารางที่ ข ประกอบ)

ตารางที่ ข จำนวนนักศึกษา เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงในปีการศึกษา 2536-2537

นักศึกษา	ปีการศึกษา 2536	ปีการศึกษา 2537	ความเปลี่ยนแปลง	
			จำนวน	ร้อยละ
นักศึกษาใหม่	3,018 คน	3,130 คน	112	3.17
นักศึกษาทั้งหมด	10,278 คน	11,103 คน	825	8.02
ผู้สำเร็จการศึกษา	1,614 คน	2,006 คน	392	24.28

ที่มา : สถิติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี.

3. งบประมาณ

นอกจากการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวของโครงสร้างหน่วยงาน และคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามแผนพัฒนาการศึกษาในแต่ละระยะที่ผ่านมาแล้ว ในส่วนของงบประมาณประจำปีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตลอดจนการจัดหลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษาก็มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2536 ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในส่วนของงบประมาณค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งค่าสาธารณูปโภค ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดให้บริการกับบุคลากรและนักศึกษาที่ต้องใช้ชีวิตและทำกิจกรรม ตลอดจนพักอาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้สภาพปัญหาเกี่ยวกับการพักอาศัยในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพิ่มจำนวนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจัดเส้นทางจราจร การจัดสร้างที่พักอาศัยเพิ่มเติม ตลอดจนการจัดสาธารณูปโภคด้านน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ซึ่งยังคงไม่เพียงพอกับความต้องการของหลายฝ่าย (ดูตารางที่ ค และ ตารางที่ ง ประกอบ)

ตารางที่ ค จำนวนงบประมาณ-ความเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2536-2537

หมวด	ปีการศึกษา 2536 (บาท)	ปีการศึกษา 2537 (บาท)	ความเปลี่ยนแปลง จำนวน ร้อยละ เพิ่ม (ลด)	
งบประมาณแผ่นดิน	1,304,237,500	1,369,018,300	64,780,800	4.97
เงินเดือนและค่าจ้าง	582,985,200	631,828,000	48,842,800	8.38
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	168,545,500	199,979,600	31,434,100	18.65
ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง	454,635,800	438,963,700	(15,672,100)	(3.45)
ค่าสาธารณูปโภค	64,600,000	63,250,000	(1,350,000)	(2.09)
เงินอุดหนุน	33,471,000	34,997,000	1,526,000	4.56
งบประมาณเงินรายได้	515,758,320	618,218,249	102,459,929	19.87
รายได้ประจำปี	347,484,316	407,205,899	59,721,583	17.19
เงินรับฝาก รอจ่ายเงิน	110,314,929	145,057,905	34,742,976	31.49
เงินทุนการศึกษา เงินวิจัยฯ	57,959,075	65,954,445	7,995,370	13.79

ที่มา : สถิติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

ตารางที่ ง จำนวนหลักสูตร/โปรแกรมการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2536-2537

ระดับ	ปีการศึกษา 2536	ปีการศึกษา 2537
	110 ภาควิชา	112 ภาควิชา
	105 สาขาวิชา	122 สาขาวิชา
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	2 สาขาวิชา	2 สาขาวิชา
ระดับปริญญาตรี	51 สาขาวิชา	60 สาขาวิชา
ระดับประกาศนียบัตรหลังปริญญาตรี	11 สาขาวิชา	12 สาขาวิชา
ระดับปริญญาโท	34 สาขาวิชา	40 สาขาวิชา
ระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	7 สาขาวิชา	8 สาขาวิชา

ที่มา : สถิติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

4. สถานที่พักอาศัย

ลักษณะของที่พักรักษาตัวในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีหลายประเภทประกอบด้วย

4.1 แฟลตที่พัก ซึ่งมีทั้งแฟลตโสดและแฟลตครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 18 แห่ง

แฟลต 1	จำนวนห้องพัก 36 หน่วย
แฟลต 2	จำนวนห้องพัก 36 หน่วย
แฟลต 3	จำนวนห้องพัก 37 หน่วย
แฟลต 4	จำนวนห้องพัก 89 หน่วย
แฟลต 5	จำนวนห้องพัก 80 หน่วย
แฟลต 6	จำนวนห้องพัก 80 หน่วย
แฟลต 7	จำนวนห้องพัก 43 หน่วย
แฟลต 8	จำนวนห้องพัก 43 หน่วย
แฟลต 9	จำนวนห้องพัก 72 หน่วย
แฟลต 10	จำนวนห้องพัก 56 หน่วย
แฟลต 11	จำนวนห้องพัก 56 หน่วย
แฟลต 12	จำนวนห้องพัก 56 หน่วย
แฟลต 13	จำนวนห้องพัก 56 หน่วย
แฟลต 14	จำนวนห้องพัก 56 หน่วย

แฟลต 15 จำนวนห้องพัก 56 หน่วย

แฟลต 16 จำนวนห้องพัก 56 หน่วย

แฟลต 17 จำนวนห้องพัก 56 หน่วย (พ.ศ. 2537 กำลังดำเนินการก่อสร้าง)

แฟลต 18 จำนวนห้องพัก 56 หน่วย (พ.ศ. 2537 กำลังดำเนินการก่อสร้าง)

นอกจากนี้ ยังมีเรือนพักรับรองสำหรับให้บริการแขกหรือวิทยากรที่ได้รับเชิญจำนวน 4 หลัง มีห้องพัก 9 ห้อง 20 เตียง และหากจำแนกจำนวนที่พักอาศัยในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่ม ก.(หลัง/ยูนิต) ในปีการศึกษา 2537 มีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ ๑ ประกอบ)

ตารางที่ ๑ จำนวนที่พักอาศัยในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่ม ก. (หลัง/ยูนิต) ปีการศึกษา 2537

ชื่อที่พัก	ป่า ม่วง	หนอง หัว ช้าง	หลัง หอ พัก นศ.	น้อย นิเวศน์	สิริฐาน	ป่า ดู่	หนอง แวง	มอ ดินแดง	รวม
ประเภทที่พัก									
บ้านพักคนงาน	12	20	43		23	17	60		175
บ้านพักระดับ 1-2				20	34	47	25		126
บ้านพักระดับ 3					56	20	13		89
บ้านพักระดับ 3-4					6	20			26
บ้านพักระดับ 4-6					73		30	181	284
บ้านพักระดับ 7 ขึ้นไป					1			17	18
บ้านผู้เชี่ยวชาญ								11	11
บ้านอาสาสมัคร								2	2
แฟลตโสด(ยูนิต)							40	304	344
แฟลตครอบครัว (ยูนิต)								93	93
บ้านอธิการบดี								1	1
รวม	12	20	43	20	193	104	168	609	1,169

ที่มา : สถิติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

4.2 หอพักนักศึกษา

สำหรับหอพักนักศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 25 หอ แยกออกเป็น หอพักนักศึกษาชาย

11 หอ จำนวน 844 ห้อง หอพักนักศึกษาหญิง 14 หอ จำนวน 1,098 ห้อง และหอพักนักศึกษาแพทย์อีก 2 หอ จำนวน 154 ห้อง (หอพักนักศึกษาแพทย์หญิง 72 ห้อง และ ชาย 82 ห้อง) พักห้องละสองคนและห้องอาจารย์ที่ปรึกษาอีกห้องละ 1 ห้อง รวมเป็น 27 ห้อง

สำหรับจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด ประจำปีการศึกษา 2537 จำนวน 9,788 คน เป็นนักศึกษาชาย 4,827 คน นักศึกษาหญิง 4,961 คน แต่มีจำนวนนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักนักศึกษาจำนวน 6,508 คน (66 %) เป็นนักศึกษาชาย 2,493 คน (52 % ของนักศึกษาชายทั้งหมด) เป็นนักศึกษาหญิง 4,015 คน (81 % ของนักศึกษาหญิงทั้งหมด) สำหรับผู้พักอาศัยในหอพักมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 มีดังนี้ (ดูตารางที่ ข ประกอบ)

ตารางที่ ข จำนวนหอพักและผู้พักอาศัยในหอพัก ปีการศึกษา 2537

ประเภทหอพัก	จำนวนหอพัก	จำนวนห้องพัก	จำนวนนักศึกษาในหอพัก
หอพักชาย	11	844	2,493
หอพักหญิง	14	1,098	4,015

ที่มา : งานหอพักนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา ปีการศึกษา 2537

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการพักอาศัยในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่เพียงแต่จะต้องจรรโลงบทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางของการศึกษาในภูมิภาคนี้เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นชุมชนที่พักอาศัยของประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งมีกิจกรรมและสถานภาพต่างๆที่เกี่ยวข้องกัน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ประจำ ข้าราชการ ลูกจ้าง รวมทั้งนักศึกษา เมื่อมีการขยายตัวด้านการจัดการเรียนการสอนและบริการทางการศึกษา โดยการจัดตั้งคณะและหน่วยงานใหม่ๆขึ้น ทำให้อัตราการเพิ่มของจำนวนบุคลากรและนักศึกษามีมากขึ้นตามลำดับ ความจำเป็นในการพักอาศัยก็มีมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณการขยายตัวของพื้นที่ในการพักอาศัยและเส้นทางจราจรยังคงมีสัดส่วนเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ผลของการพัฒนาดังกล่าวมีส่วนทำให้การใช้พื้นที่เริ่มมีปัญหาในด้านมลภาวะต่างๆ เช่น ด้านเสียง น้ำเสีย น้ำใต้ดิน การจราจร ป่าไม้ และพื้นที่สีเขียว ทำให้มหาวิทยาลัยต้องจัดทำ “ผังแม่บทมหาวิทยาลัยขอนแก่น” ขึ้นในปี พ.ศ. 2522 ทั้งนี้เพื่อรองรับและจัดระบบการใช้พื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (30 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537 : 3)

จากรายงานการรับแจ้งเหตุการณ์ของงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งเจ้าหน้าที่จัดทำไว้เป็นบันทึกประจำวัน ในรอบปี 2533-2536 ที่ผ่านมามีพบว่ามีสภาพปัญหาส่วนใหญ่ซึ่งประชากรที่พักอาศัยในเขตมหาวิทยาลัยต้องประสบนั้น แยกออกเป็นปัญหาประเภทสำคัญๆ ซึ่งรวบรวมจากสมุดบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน ประจำปี พ.ศ. 2533-2536 ของงานรักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ข ประกอบ)

ตารางที่ ข จำนวนของสภาพปัญหาที่งานรักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับแจ้งเหตุการณ์ ตั้งแต่ มกราคม-ธันวาคม ช่วงปี พ.ศ. 2533-2536

สภาพปัญหาที่ได้รับแจ้งเหตุการณ์	ปี 2533	ปี 2534	ปี 2535	ปี 2536
ปัญหาอุบัติเหตุ	50	119	103	136
ปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน	144	98	114	96
ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย	40	34	27	23
ปัญหาเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญต่อสุขภาพอนามัย/สาธารณภัยทั่วไป	137	284	188	137

1. ปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการใช้ยานพาหนะของประชากร บนเส้นทางจราจรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล จักรยานยนต์ จักรยานสองล้อ รถโดยสารประจำทาง รถขนส่งสินค้าและบริการ หรือพาหนะอื่นใด ที่ได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าออกในมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ อุบัติเหตุส่วนใหญ่มักเกิดจากการขับชน ปะทะเฉี่ยวชนกัน เลื่อนไถลเนื่องจากสภาพพื้นผิวการจราจร การขับด้วยความเร็วสูง ประมาทเลินเล่อ ไม่ปฏิบัติตามเครื่องหมายสัญญาณจราจร ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ประสบภัยได้รับอันตราย ทั้งร่างกายและจิตใจ เกิดความพิการทุพพลภาพ บางกรณีนอกจากทรัพย์สินเสียหายแล้วยังเสียชีวิตด้วย อีกทั้งยังก่อความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ

2. ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย เนื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น นับเป็นชุมชนการศึกษามีบุคลากรหลายกลุ่มพักอาศัยอยู่ในที่พักของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเฉพาะนักศึกษาซึ่งมีจำนวนมากกว่าบุคลากรกลุ่มอื่นๆ ซึ่งทำให้ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักศึกษาเป็นการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันในบริเวณหอพักนักศึกษา หรือในงานที่มีกิจกรรมของนักศึกษาจากหลายคณะ เช่น งานรับน้องใหม่ กีฬา เป็นต้น นอกจากนี้ก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อร่างกาย จิตใจ หรือล่วงเกินทางเพศฉลวนลามอนาจาร ทำร้ายขู่เข็ญเจ้าทรัพย์ เมาะทุราและก่อเหตุทะเลาะวิวาท ส่วนใหญ่

มักมีสาเหตุเกิดจากบุคคลภายนอก ที่เข้ามาเกี่ยวข้องหรือพักอาศัยอยู่กับประชากรในเขตที่พักอาศัย ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เช่น เครือญาติ ผู้อาศัย ผู้ประกอบการ ร้านค้าบริการต่างๆ เขตก่อสร้าง อาคารสถานที่ที่รกร้าง บางกรณีก็มีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาส่วนตัว เช่น ผู้ป่วยมีอาการทางประสาทที่ฆ่าตัวตายในระหว่างพักรักษาตัวในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ บุคคลภายนอกซึ่งเข้ามาหลบซ่อนตัวจากการถูกติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีงานซีพลอสงักพาศบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อเข้ามากระทำการในบริเวณบึงสิริฐาน (สวนสาธารณะติดกับประตูมหาวิทยาลัยด้านทิศใต้ ซึ่งมหาวิทยาลัยเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจได้) บางกรณีก็พบซากทารกที่มีคนลักลอบทำแท้ง แล้วนำมาทิ้งภายในบริเวณมหาวิทยาลัย ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดความหวาดวิตกกับประชากรโดยทั่วไปที่พักอาศัยในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่นเมื่อได้ทราบข่าว

3. ปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน ส่วนใหญ่มักเป็นกรณีที่ทรัพย์สินสูญหายเนื่องจากการลักขโมย จี้จี้ทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ การโจรกรรมทรัพย์สินในที่พักอาศัย หอพัก บริเวณที่จอดรถ สถานที่ทำงาน อาคารเรียน ห้องสมุด สถานที่สาธารณะต่างๆ ชมรม ชุมชุม ร้านค้า นอกจากนี้ บางกรณีก็เป็นการสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ สำหรับประเภทของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องและมีการกระทำผิดมาก คือ การลักจี้จักรยานยนต์หรือชิ้นส่วนอะไหล่ของจักรยานยนต์ (เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะในการเดินทาง) เสื้อผ้าเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา รองเท้า เครื่องประดับ (ส่วนมากเกิดในหอพักนักศึกษาทั้งชายและหญิง) ถ้าเป็นอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับอุปโภคบริโภค มักเกิดในบ้านพักอาศัยหรือสถานที่ราชการ (เรือนพักญาติคนไข้โรงพยาบาลศรีนครินทร์ เรือนเพาะชำของคณะเกษตรศาสตร์ เครื่องใช้สำนักงานประจำหน่วยงานต่างๆ ห้องเก็บของในบริเวณสระว่ายนํ้า ร้านค้าสหกรณ์ ร้านค้าเอกชน) และกระเป๋าเงินที่เจ้าของลืมมักวางทิ้งไว้ในที่ต่างๆ

4. ปัญหาเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญต่อสุขภาพอนามัยหรือสาธารณภัยทั่วไป สภาพปัญหาที่ได้รับรายงาน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักนักศึกษา เช่น การส่งเสียงพูดคุยหรือเปิดเครื่องเสียงดังรบกวนบุคคลอื่น แอบดูนักศึกษาอาบน้ำ หยิบยืมข้าวของเครื่องใช้ของคนอื่นไปใช้โดยพลการ การจอดรถกีดขวางเส้นทางเข้าออกของบุคคลอื่น ถ้าเป็นบริเวณบ้านพักอาศัยก็มีปัญหาการตั้งวางสิ่งของกีดขวาง หรือทำกิจกรรมที่มักส่งเสียงดัง (ซ่อมจักรยานยนต์ รัฟฟิมพ์งาน) ส่งกลิ่นเหม็นหรือ ควั่นไฟรบกวนเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียง ก่อเหตุทะเลาะวิวาทในครอบครัวหรือบริเวณบ้านพักจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้บุคคลอื่น รถโดยสารประจำทางมักไม่จอดรับส่งผู้โดยสารตามเวลาและจุดที่กำหนดไว้ ยืมทรัพย์สินเงินทองแล้วไม่นำส่งหรือขดใช้คืน

โดยปกติเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องอำนวยความสะดวกและให้บริการ ทั้งนี้ เพื่อให้การช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับประชากรที่พักอาศัยในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่น หลังจากได้รับรายงานเหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว สำหรับภารกิจที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ดำเนินการนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การรับฝากหรือเก็บรักษาทรัพย์สิน ควมคุมระับเหตุที่เป็นสาธารณภัยทั่วไปในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่ว่าจะเป็นอัคคีภัย ไฟฟ้าลัดวงจร ตรวจสอบบุคคลแปลกหน้าเข้ามาเตร็ดเตร่หรือเร่ขายสินค้าโดยไม่ถูกต้อง ป้องกันผู้ลักลอบเข้ามาตกปลา ตัดต้นไม้ ค่อยเก็บขยะของเหลือใช้ มั่วสุมเสพยาเสพติด ชุกซ่อนสิ่งผิดกฎหมายต่างๆ นำสัตว์เลี้ยงเข้ามาเล็มหญ้าและเหยียบย่ำทรัพย์สินบริเวณที่พักอาศัย ฯลฯ ภารกิจของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดังกล่าวเหล่านี้ ช่วยให้บุคลากรที่พักอาศัยในเขตที่พักของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายและคุ้มครองป้องกันอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ในระหว่างที่พักอาศัยอยู่ในเขตมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่า สภาพการณ์ปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตลอดจน ปัญหาเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญต่อสุขภาพอนามัยหรือสาธารณภัยทั่วไป เป็นสิ่งที่ย่อมก่อผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการพักอาศัยในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่นของบุคลากรกลุ่มต่างๆ ไม่มากก็น้อย จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาเพื่อสำรวจสภาพการณ์ปัญหาดังกล่าวให้ชัดเจน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิไลวัจน์ กฤษณะภูติ และ สำเริง จันทรสวรรณ (2525) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาสุขภาพจิตและความต้องการด้านสวัสดิการหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิฐานะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกันและอุปการะด้านการเงิน นักศึกษาส่วนใหญ่มีร่างกายสมบูรณ์พอใช้แต่สภาพจิตมีอาการวิตกกังวลสำหรับสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ครอบครัวแตกแยก ปัญหาอารมณ์จิตใจและความขัดแย้งในครอบครัว สาเหตุเนื่องจากระยะเวลาที่นักศึกษาอยู่ในหอพักไม่มีผลต่อปัญหาสุขภาพจิต ส่วนความต้องการด้านสวัสดิการหอพักของนักศึกษา พบว่าบริการน้ำดื่มน้ำใช้ยังไม่เพียงพอควรปรับปรุงให้ดีขึ้น ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมพอใช้ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดและยามรักษาความปลอดภัยหอพักเวลากลางคืนพอใช้ได้ ตูยาสามัญประจำหอพัก โทรศัพท์ โทรทัศน์ มีประโยชน์และควรมีประจำ

ทุกหอพัก ครูภักดิ์ในห้องพักควรมีให้เพียงพอ ควรจัดให้มีการประกวดหอพักและจัดแข่งกีฬา ประจำหอพัก สำหรับทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบของหอพักนักศึกษาส่วนมากเห็นว่า กฎระเบียบของหอพักไม่เคร่งครัด มีผู้ฝ่าฝืนเสมอๆ ควรมีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ การณ์ในปัจจุบัน

สุริมาศ ธนพุดมบดี และ ทิพยา กิจวิจารณ์ (2530) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหา และความต้องการของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างปีการศึกษา 2529-2530 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีปัญหามากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่นๆ ทั้งสามด้าน คือ ปัญหา ด้านการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ กับปัญหาด้านส่วนตัวและสังคม นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีปัญหา ด้านการเรียนน้อยที่สุด ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 6 มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ กับ ปัญหาด้านส่วนตัวและ สังคมน้อยที่สุด

สำหรับปัญหาทั่วไป นักศึกษาส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นว่า ควรมีการควบคุมราคาอาหาร และสินค้าที่จำหน่ายในมหาวิทยาลัยให้ราคาถูกลงกว่าที่เป็นอยู่ และมหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหอพัก ในเรื่องความสะดวก ระบบน้ำ ไฟฟ้า น้ำดื่ม สุวีตภาพและความปลอดภัยในทรัพย์สิน อีกทั้งควร เข้มงวดเรื่องระเบียบหอพักให้มากขึ้น

สว่างจิต ศรีระชา (2531) ได้ทำวิจัย เรื่อง ชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งครอบคลุม 6 ด้าน คือ ด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านสังคม ด้าน เศรษฐกิจ ด้านการศึกษาและด้านการเมืองการปกครอง และศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อชีวิต นักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ใน มหาวิทยาลัยและเที่ยวเตร่ในเมืองขอนแก่น และท่องเที่ยวตามสถานที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชีวิตนักศึกษาด้านวัฒนธรรมและประเพณี ส่วนใหญ่วัฒนธรรมและประเพณีที่จัดขึ้นมีความสัมพันธ์ กับนักศึกษาใหม่ ชีวิตนักศึกษาด้านสังคม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์สนิทสนมในกลุ่ม เพื่อนที่เป็นนักศึกษาด้วยกันมากกว่าบุคคลอื่น ชีวิตนักศึกษาด้านเศรษฐกิจ นักศึกษาส่วนใหญ่ ใช้จ่ายเงินเป็นค่าอาหาร และสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ชีวิตนักศึกษาด้านการศึกษา นักศึกษารุ่นพี่มีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาการเรียนแก่นักศึกษารุ่นน้อง นักศึกษาส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือในช่วงสอบ และใช้ห้องสมุดเป็นจำนวนมากในช่วงที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ทำราย งานและอ่านหนังสือสอบ ชีวิตนักศึกษาด้านการเมืองการปกครอง การจัดกิจกรรมทางการเมืองของ นักศึกษา ส่วนใหญ่จะเกิดจากการเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ และเนื่องมาจากความบกพร่อง ของการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

สำหรับองค์ประกอบที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติดังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วยสภาพมหาวิทยาลัย สภาพหอพักนักศึกษา วัฒนธรรมและประเพณีนักศึกษา ลักษณะการเรียนการสอน กลุ่มเพื่อน การบริหารงานของมหาวิทยาลัย ลักษณะนักศึกษา ครอบครัวและกลุ่มสังคมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย สภาพสังคม สภาพการเมืองการปกครองของประเทศและสื่อสารมวลชน ปัจจัยดังกล่าวนี้มีผลต่อชีวิตนักศึกษาในแต่ละมิติหลากหลายแตกต่างกันไป ปัจจัยบางอย่างมีผลต่อชีวิตนักศึกษาเฉพาะบางมิติเท่านั้น และปัจจัยบางอย่างมีผลต่อชีวิตนักศึกษาในหลายมิติ

อรุณ จันทูมา และคณะ (2535) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการไหลตายของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา จำนวน 8 ราย ผลการวิจัยพบว่า ทุกรายมีพฤติกรรมในการบริโภคอาหารโปรตีน เนื้อ นม ไข่และถั่วไม่เพียงพอ การบริโภคอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรตยังไม่เหมาะสม บริโภคปลาร้าดิบ ใช้เครื่องดื่มบำรุงกำลัง และยาแก้ปวด/ทรมานเป็นประจำ สำหรับพฤติกรรมการทำงานยังคงประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพรอง รับซักรีดเสื้อผ้า พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อความเครียดส่วนใหญ่มักเล่นการพนันและดื่มสุรา มี 2 รายที่น่าจะมีสาเหตุการไหลตายมาจากพันธุกรรม

เกษม ภูธรมะ และคณะ (2536) ได้วิจัยเรื่อง การสำรวจสุขภาพจิตของครอบครัวเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า การทำงานเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ทำให้สุขภาพจิตของทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทางลบอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิตปัจจุบันของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย คือ จำนวนบุตร อาชีพเดิม และระยะทางมาทำงาน

สุพัตรา ครองยุทธ วีระกุล ชายผา และ ประพันธ์ วีระสาร (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ขั้วอกำลังใจข้าราชการและลูกจ้างประจำในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ข้าราชการและลูกจ้างประจำในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของขั้วอกำลังใจข้าราชการ และลูกจ้างประจำในสำนักงานอธิการบดี จำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา สูงสุด ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามตำแหน่งที่บรรจุ สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ภูมิภาคเดิม ระดับชั้นทางราชการและหน่วยงานที่สังกัด สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อขั้วอกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรียงตามลำดับความสำคัญ 5 อันดับแรกคือ โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน นโยบายและการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา รายได้และสวัสดิการ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบการทำงาน

และลักษณะงานที่ปฏิบัติ ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของลูกจ้างประจำในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรียงตามลำดับความสำคัญ 5 อันดับแรก คือ รายได้และสวัสดิการ นโยบายและการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบการทำงาน โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

อนงค์นุช เทียนทอง (2537) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและแนวโน้มการวางแผนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ประวัติความเป็นมาของการวางแผนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นแบ่งเป็นสามยุค คือ ยุคริเริ่ม ยุคพัฒนา ยุครุ่งเรือง ส่วนสภาพปัจจุบันของการวางแผนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านการวางแผนของมหาวิทยาลัย คือ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ซึ่งมีรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิการบดีให้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมดที่เกี่ยวกับการวางแผน โดยมีโครงสร้างการบริหารที่ทันสมัยตามสากลที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น แผนที่ดำเนินการทั้งสิ้นมี 4 ประเภท คือ แผนระยะยาว แผนระยะปานกลาง แผนรายปี และแผนเฉพาะเรื่อง ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการวางแผน ปัญหาการขาดข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผน ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบายมหาวิทยาลัย ปัญหาการขาดหลักวิชาการเกี่ยวกับการวางแผน ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณเพื่อการวางแผน ปัญหาการนำผลประโยชน์ส่วนตัวมาพัวพันกับการวางแผน ปัญหาการขาดเวลาในการวางแผน ในส่วนของแนวโน้มของการวางแผนมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น ในอนาคตจะมีการร่วมกันกำหนดแนวทางในการวางแผนจากทุกฝ่าย มีการให้ความรู้เกี่ยวกับงานแก่บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมบุคลากรด้านการวางแผนที่มีอยู่เดิมให้ได้รับความรู้ใหม่ๆด้านการวางแผน มีการใช้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการวางแผนมากขึ้น มีการประสานงานด้านการวางแผนภายในมหาวิทยาลัย กับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย มีการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้วางแผนในระดับล่างมากขึ้น